

Elman Cəfərli

A map of the Southern Caucasus region, specifically focusing on the area around Nakhchivan. The map shows various rivers like Arpaçay, Bazarcay, and Nevez, and regions labeled in Azeri: DƏRƏLƏYƏZ, SISIAN, MƏVƏZİYYƏT-XATUN, MULKİYARŞLAN, DƏRƏŞAHBUZ, QARABAĞ, NAXCIVAN, SORLUT, and Ordubad. The title of the book is overlaid on the map.

RUSİYA VƏ TÜRKİYƏNİN CƏNUBİ QAFQAZ SİYASƏTİNDƏ NAXÇIVAN (XX əsrin əvvəlləri)

ELMAN CƏFƏRLİ

**RUSİYA VƏ TÜRKİYƏNİN
CƏNUBİ QAFQAZ
SİYASƏTİNDƏ NAXÇIVAN
(XX əsrin əvvəlləri)**

Naxçıvan Dövlət Universiteti Elmi Şurasının 28 dekabr 2016-ci il tarixli iclasının (protokol № 04) qərarı ilə nəşr olunması tövsiyə edilmişdir.

Naxçıvan – 2017

Elmi məsləhətçi:

İsmayıllı Hacıyev

*Əməkdar elm xadimi,
AMEA-nın həqiqi üzvü*

Elmi redaktor:

Fəxrəddin Səfərli

*Əməkdar elm xadimi,
AMEA-nın müxbir üzvü*

Rəyçilər:

Şükür Məmmədov

tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

Elbrus İsayev

tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

Cəfərli E.Y. Rusiya və Türkiyənin Cənubi Qafqaz siyasətində Naxçıvan (XX əsrin əvvəlləri). Naxçıvan: “Əcəmi” Nəşriyyat-Poliqrafiya Birliyi, 2017, 224 s.

Monoqrafiyada Rusiya (həm çarizm, həm də sovet dövrü) və Türkiyənin XX əsrin əvvəllərində Cənubi Qafqazda yürüdükləri siyasətin mahiyyəti və Naxçıvanla bağlı istiqamətləri araşdırılır. Əsərdə həmin dövlətlərin bölgədəki maraqları təhlil edilir, Azərbaycan tarixinin son dərəcə mürəkkəb səhifələrini təşkil edən 1918-1920-ci illərdə Naxçıvanın taleyi ilə bağlı məsələlər ətraflı şəkildə şərh olunur. Naxçıvanın Azərbaycanın tərkibində muxtariyyət statusunu qazanması prosesinin gedışıtı diqqətlə izlənilir və bu statusun tarixi-siyasi və hüquqi aspektləri araşdırılır.

Monoqrafiya elmi ictimaiyyətin və geniş oxucu kütləsinin istifadəsi üçün nəzərdə tutulmuşdur.

**Bu iş Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Elmin İnkişafı Fonduunun maliyyə yardımı ilə yerinə yetirilmişdir –
Qrant № EIF/MQM-3-Shusha-2014-7(22)-05/01/5**

4700000000
053-2017

© “Əcəmi” 2017

Mündəricat

Giriş	4
I fəsil. Çar Rusiyasının Cənubi Qafqaz siyasetində Naxçıvan	8
1.1. Çar Rusiyasının Cənubi Qafqaz siyasetində “erməni məsələsi”nin yeri. Ermənilərin Naxçıvana köçürülməsi	8
1.2. 1905-1907-ci illərdə Naxçıvan əhalisinə qarşı ermənilərin törətdiyi soyqırıım	49
II fəsil. Sovet Rusiyasının Cənubi Qafqaz siyasetində Naxçıvan	68
2.1. Sovet Rusiyasının Cənubi Qafqazda milli siyaseti və Naxçıvan	68
2.2. 1918-1920-ci illərdə ermənilərin Naxçıvan əhalisinə qarşı soyqırımı	119
III fəsil. Türkiyənin Cənubi Qafqaz siyasetində Naxçıvan	141
3.1. Türkiyənin Cənubi Qafqaz uğrunda hərbi-siyasi mübarizəsi	141
3.2. Türkiyənin Naxçıvana hərbi-siyasi yardımı	159
Nəticə	211
Ədəbiyyat	214